

Årsanalys 2018

Valnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Uppföljning av verksamhet	4
Nettokostnadsutveckling	12
Uppföljning av ekonomin	13
Utfall	13
Kommentar till utfall	13

Sammanfattning

Det nya valkansliet kan med glädje konstatera att RKL-valet 2018, liksom tidigare val, har genomförts på ett demokratiskt och rättssäkert sätt, och att trenden mot ett ökat valdeltagande håller i sig. I Malmö höjdes valdeltagandet med drygt två procentenheter i riksdagsvalet och drygt tre procentenheter i valet till kommunfullmäktige.

Antalet förtidsröstande har ökat kraftigt vilket har inneburit en utmaning för valkansliet och röstmottagare. Ca 108 000 förtidsröster har hanterats, vilket är ett rekordantal som visar att fler än varannan röstande malmöbo valde att förtidsrösta. Totalt sett hade Malmö stad ca 150 röstmottagare under förtidsröstningen och ytterligare 1 200 under valdagen som samtliga deltog vid valnämndens obligatoriska utbildningar och som tjänstgjorde under RKL-valet 2018. Det har varit mycket betydelsefullt för valkansliet att ta till vara den kunskap som finns hos många erfarna röstmottagare, men också att rekrytera in nya krafter, inte minst inför kommande val.

Ett nytt system utvecklades för att kunna erbjuda malmöborna besök av ambulerande röstmottagare i de fall då väljaren med anledning av ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning inte själva kunde ta sig till vallokalen. Det är första gången ambulerande röstmottagare har kunnat erbjudas och röstmottagarna har upplevt en stor tacksamhet från de medborgare som kunde rösta i valet tack vare denna ambulerande tjänst.

Valet fick stor uppmärksamhet från media långt innan valdagen, inte minst har frågor kring säkerhet varit högst närvarande inför, under och efter valet. Mycket av valkansliets och stadskontorets planeringsarbete har därför fokuserat på att på bästa sätt förebygga och hantera incidenter. Valkansliet har haft ett nära och välfungerande samarbete med enheten för trygghet och säkerhet (ETOS) och kommunikationsavdelningen. Det är därför mycket glädjande att RKL-valet kunde genomföras utan några allvarliga incidenter, dock med undantag av att några av våra röstmottagare under förtidsröstningen har fått utstå rasistiska kommentarer vilket valkansliet och röstmottagare inför kommande val måste förbereda sig bättre inför.

Det nya permanenta valkansliet har löpande arbetat med arbetsmiljöfrågor och med att bygga upp en erfarenhets- och kompetensbas kring förrättandet av val. Under 2018 arrangerade valkansliet en nationell nätverksträff i Malmö inför RKL-valet, valkansliets personal har även deltagit i en nationell nätverksträff efter RKL-valet, valchefen ingår i referensgrupp med länsstyrelsen kring utvecklingsfrågor och valsamordnaren ingår i en nationell referensgrupp kring det valadministrativa systemet Kaskelot.

Valnämnden har för året 2018 en positiv avvikelse mellan nettokostnad och budget med 1 390 tkr. Den positiva avvikelsen på 1 390 tkr kan till största del förklaras med att det statliga bidraget till förtidsröstningen blev 1 092 tkr högre jämfört med budget. En ökning som har direkt relation till Malmös befolkningsökning.

Uppföljning av verksamhet

Under 2018 har valnämnden fokuserat på planering, genomförande och utvärdering av RKL-valet i september. Valnämnden har också arbetat med förberedelser inför ett eventuellt extraval samt förberedelser inför EP-valet 2019. Valkansliet har genomgått en organisationsförändring och den nya organisationen var bemannad och klar 180201.

RKL-valet genomfördes i Malmö under perioden 22 augusti t.o.m. 9 september 2018. I samtliga val kan noteras en höjning i valdeltagande.

Under valperioden 180822-180909 emottogs totalt röster från 108 360 förtidsröstare i Malmös röstningslokaler. Av dessa väljare var 98 501 st. malmöbor och 9 859 st. väljares röster levererades vidare till andra kommuner. Totalt erhöll Malmö dessutom röster från 7 812 st. malmöbor som valt att förtidsrösta från andra kommuner och utland. Totalt innebär det en ökning med 19,4 % (17 268 st.) från RKL-valet 2014 då 89 045 st. malmöbor valde att förtidsrösta (2010 förtidsröstade 80 126 personer).

Nytt för valet 2018 var att det ålades kommunen att erbjuda allmänheten möjlighet att få besök av ambulerande röstmottagare i de fall röstare inte hade möjlighet att budrösta eller på egen hand kan ta sig till röstningslokal/vallokal pga sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning.

Valnämnden har gjort en kraftanstängning vad gäller utvärdering av genomfört RKL-val. I anslutning till det genomförda valet har en intern utvärdering genomförts på valkansliet, en enskild utvärdering av ambulerande röstmottagare (5 st.), en utvärderingsenkät delades ut till samtliga teamledare som tjänstgjort under förtidsröstningen vilket kompletterades med en muntlig utvärdering av sju särskilt utvalda teamledare. Ett digitalt utvärderingsformulär har skickats ut till samtliga ordföranden (192 st.) och viceordföranden (192 st.) som tjänstgjort under valdagen, med en svarsfrekvens på 78 % (300 st.). Ett digitalt utvärderingsformulär har skickats ut till samtliga tjänstgörande vaktmästare (95 st.) med en svarsfrekvens på 49 %. Ett digitalt utvärderingsformulär kring upplevd arbetsmiljö besvarades också av valkansliet med en svarsfrekvens på 100 % (8 st.). Valnämndens ledamöter har besvarat en digital utvärderingsenkät utifrån sina observationer under förtidsröstning och på valdagen.

1. Valadministration

Identifierad risk i Riskanalys 2018: Brister i nytt valadministrativt system (Kaskelot). Försening av driftsättning, driftsafbrott, bristande integration mot andra system.

Det tidigare valadministrativa systemet VALS har under perioden ersatts av Kaskelot, vilket har fungerat förtjänstfullt vad gäller administration av valdistrikt, vallokaler, bemanning, utbildning och arvodering. Det nya valadministrativa systemet har varit funktionellt och bidragit till att rekryteringsprocessen och information gentemot röstmottagare har kunnat effektiviseras och underlättats betydligt. Många av systemets funktioner är brukarvänliga och har flitigt använts vid rekrytering, utbildning, anmälan, informationsspridning, arvodering mm. En extra funktion för integrering från Personec.P har under perioden beställts, färdigställt och använts till stor nytta för valkansliet vid hantering av arvodesutbetalning genom integration med Personec.P. I samarbete med Serviceförvaltningen har arvoden betalats ut via Kaskelot till 1144 st. röstmottagare under valdagen, 10 st. mottagare under valnatten, 50 st. rösträknare under den s.k. onsdagsräkningen samt ca 95 st. vaktmästare. Arvoden till 142 personer som fungerat röstmottagare vid förtidsröstningen under perioden 180822-180909 har hanterats manuellt i samarbete med Serviceförvaltningen. Samtliga arvoden har betalats ut i oktober enligt tidsplan och i enlighet med valnämndens beslut.

På en skala mellan 1 (Mycket dåligt) och 5 (Mycket bra) har tillfrågade ordföranden och vice ordföranden upplevt kommunikationen i allmänhet med valkansliet som 3,83, och i synnerhet samband med rekrytering som 3,96.

Nämndsekreterare ingår i ett nationellt nätverk för Kaskelot, med syfte att bedriva relevant utveckling av

systemet tillsammans med leverantören. Kaskelot har ännu inte kunnat hantera förtidsröstningen, och valkansliet ska arbeta vidare med att inkludera förtidsröstningens arvoderingsmoment i Kaskelotssystemet.

Under året har valkansliets personalstorlek anpassats efter behov. Utöver ordinarie bemanning, valchef och valsamordnare/nämndsekreterare, har valkansliet under perioder stärkts upp med tre assistenter, en planeringssekreterare, en lokalsamordnare/stadsjurist, en förtidsröstningssamordnare samt en stadsjurist.

Valkansliet har administrerat valnämndens sammanträden vid nio tillfällen enligt planering under året.

Under valdagen var åtta personer i tjänst från valkansliet samt ytterligare en resursperson som förberetts för uppgiften. Minst tre personer var under ständig bemanning av telefonslinga för att besvara frågor. Valchef, valsamordnare samt juridiskt sakkunnig tjänstgjorde fram till kl. 05.00 på valnatten. Under onsdagsräkningen tjänstgjorde sju personer från valkansliet samt en juridiskt sakkunnig.

Valkansliet organiserade så att valnämndens ledamöter gjorde besök i vallokaler under valdagen utifrån sammanställt schema med spridning över hela Malmö. Under onsdagsräkningen var valnämndens presidium samt två ledamöter från valnämnden närvarande.

2. Vallokaler/röstningslokaler

Identifierad risk i Riskanalys 2018: Saknad av vallokaler i förhållande till valdistrikt. Valkansliet identifierar/ bokar för få vallokaler. Vallokaler kan inför valdagen bli obrukbara pga. olyckor, brand eller sabotage.

Inför RKL-valet 2018 har tre nya valdistrikt tillkommit, och sammanlagt har vallokaler till 192 valdistrikt identifierats och använts under valdagen. Lokalsamordnare på valkansliet har löpande genomfört stickprov på plats för att kontrollera tillgänglighet samt för att etablera kontakt med nya vaktmästare.

Ett antal ramper installerades i anknäring till vallokaler inför valdagen. Samtliga utvalda vallokaler erbjöd röstning under valdagen, med undantag från en vallokal som i dialog med vaktmästare och fastighetsförvaltare flyttades till närliggande lokal med anledning av brand två dagar innan valdag.

I de fall påtänkta skolor har varit otillgängliga på grund av ombyggnadsarbeten eller dylikt har dessa ersatts av förskolor. Valkansliet har försökt att undvika förskolor i så stor utsträckning som möjligt då dessa är trånga och försedda med möbler som är lämpade för förskolebarn. Detta har dock inte helt kunnat undvikas med hänsyn till att tillgodose väljarnas närhet till en vallokal inom valdistriktet.

Förtidsröstning har erbjudits i 25 st. röstningslokaler med start 22 augusti. Röstningslokalerna var geografiskt spridda över staden och bestod av 10 st. köpcentrum, 10 st. bibliotek samt ytterligare fem strategiskt viktiga platser (Centralstationen, Malmö universitet, Kockum Fritid, Stadshuset och Drömmarnas Hus).

På valdagen erbjöds förtidsröstning i tre röstningslokaler varav två hade samma öppettider som övriga vallokaler; kl. 08.00-20.00.

Institutionsröstning har erbjudits på 63 platser med spridning över hela Malmö med mottagning av röster från ca 837 väljare.

Nytt för valet 2018 var att allmänheten gavs möjlighet att begära besök av ambulerande röstmottagare i de fall röstare inte hade möjlighet att budrösta eller på egen hand kan ta sig till röstningslokal/vallokal pga. sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning. Ansvar för att genomföra detta på ett rättssäkert sätt och efter behov ålades kommunen, vilket innebar att valkansliet utvecklade ett nytt arbetssätt och struktur för att hantera ett ambulerande röstmottagande. Tre ambulerande team (två personer i respektive team) kombinerade hembesök med traditionell institutionsröstning, och i samarbete med bl.a. Vård och omsorgsförvaltningen gjordes en kartläggning av behovet (ca 35 personer) vilket kombinerades med ett flexibelt system för allmänheten att boka hembesök (ca 50 personer) fram t.o.m. 9 september, vilket periodvis innebar arbete under hård tidspress för de ambulerande röstmottagarna.

En kvalitativ uppföljning som genomförts av Funktionsstödsförvaltningen visar att valet blev mer tillgängligt jämfört med valet 2014.

Arbetet har påbörjats med att identifiera röstmottagningslokaler till EP-valet 2019.

3. Valmaterial

Identifierad risk i Riskanalys 2018: *Risk för att nödvändigt valmaterial förstörs till följd av brand, vattenskador, stöld eller vandalisering. Leverans av valmaterial uteblir. Bristfällig packning av valmaterial vilket kan leda till att valmaterial saknas i vallokalerna. Valsedlar tar slut eller försvinner. Risk för att elektronisk utrustning hamnar på villovägar på grund av bristande rutiner och register.*

Inför RKL-valet har valnämndens lagerlokal i samarbete med Malmö stads enhet för trygghet och säkerhet (ETOS) utrustats med inbrottslarm och brandlarm med tillhörande brandsläckare och uppdatering av utrymningsplan. Samtligt valmaterial har förvarats på träpallar för att minimera risk för vattenskador vid eventuell översvämning. Inga fall av vandalisering, inbrott, översvämningar eller brand har förekommit inför, under eller efter valet.

Samtliga vallokaler hade inför valdagen erhållit valbås och valurnor med tillhörande valmaterial.

En stor mängd valmaterial har beställts in och extra personal har hyrts in via Jobb Malmö för att utföra sortering och paketering till vallokaler och röstningslokaler. Stickprov och kontroller visade en rad brister som åtgärdades under förtidsröstningen och inför valdagen. Under valdagen var det viktigaste materialet komplett, men i ett stort antal urnor var materialet inte i optimalt antal och skick (ex dåliga pennor och gummiband samt saknad av brevsprättare).

Extra beställningar av valsedlar och valkuvert gjordes och distribuerades av valkansliet löpande under förtidsröstningen då fler personer valde att förtidsrösta än beräknat; inte vid något tillfälle saknades valsedlar eller valkuvert i någon enda röstningslokal eller vallokal.

Inför förtidsröstningen har 30 st. begagnade datorer köpts in från Hälsa-, vård och omsorgsförvaltningen (HVOF) och utrustats med certifikat. Datorerna har kompletterats med 25 st. laserskrivare till samtliga förtidsröstningslokaler. Extra IT kompetens hyrdes in från IT-Service för att kontrollera datorernas funktionalitet, installation av certifikatet och koppling till skrivare. För att säkerställa uppkoppling införskaffades Routers in till samtliga datorer. Samtlig införskaffad teknisk utrustning har registrerats i enlighet med nyupprättad rutin för hantering av elektronisk utrustning och infört i ett skapat register för inventarier.

En grov inventering av befintligt valmaterial genomfördes redan i december 2017 vilket gav goda förutsättningar för korrekta beställningar. En sårbarhet som uppmärksammades vid tidigare val är att endast en person på valkansliet har haft behörighet/kunskap till att beställa valmaterial. Det var ingen överraskning att akuta behov av mer valmaterial även skulle uppstå under detta val, vilket hanterades med att flera personer i den nya valorganisationen gavs behörighet och kunskap för att kunna göra snabba beställningar. Beställt material anlände väldigt kort efter beställning hos valmyndigheten.

Vid installation av röstningslokaler (förtidsröstning) visade sig att det saknades valsedlar och valkuvert. Detta åtgärdades innan förtidsröstningen startade och påverkade därmed inte röstförfarandet, men innebar ökad stress för valkansliet. Dessa brister i paketering inför förtidsröstning bidrog till extra kontroller inför valdagen. Felaktigheter kunde därmed uppmärksammas och åtgärdas innan valdagen, men en rad material saknades och var tvungna att kompletteras under självaste valdagen vilket bidrog till irritation hos röstmottagare och stress för valkansliet.

Valmaterial har efter valdagen inventerats och behov beräknats inför EP-valet 2019 samt ett eventuellt extraval.

4. Transport/leverans

Identifierad risk i Riskanalys 2018: *Bristfällig frakten av valsedlar från och till vallokaler. Förtidsröster inte kommer ut till vallokaler under valdagen och att röster inte fraktas korrekt till Rådhuset på valkvällen. Bristande avtalshantering*

Transport av valmaterial i samband med förtidsröstning har genomförts av Malmö Mäss-Service vilket fungerade utmärkt. Malmö Mäss-Service installerade röstningslokalerna med anpassning till lokalernas öppettider samt med kontinuerlig service vid behov (ex. uppkomna skador, el-arbete, skyltningar mm). Av praktiska skäl ansvarar Mäss-Service även för lagring av röstningslokalerna mellan valperioderna.

Best Transport AB har för första gången anlåtats för att transportera ut valmaterial till samtliga vallokaler samt efter valdagen åter leverera valmaterialet till lagerlokal. Upphandlingsenheten har varit behjälplig vid framställning av avtal och två förberedande möten har genomförts på lagerlokal för att säkerställa transport och framställning av transportschema. Best förseddes med en detaljerad körlista med kontaktpersoner och valurnorna iordningsställdes i lagerlokalen i enlighet med körlista. Best Transport ABs transport av valmaterial inför och efter valdagen har skett klanderfritt och med hög grad av flexibilitet vid behov.

Ett avtal har upprättats med PostNord kring ansvar för hantering av upphämtning, förvaring, sortering och utlämning av förtidsröster. Upphandlingsenheten har även varit valkansliet behjälplig vid framställning av detta avropsavtal för att undvika felaktiga eller bristfälliga avtal som bryter mot gällande rätt. En del svårigheter har förekommit kring tidplan för upphämtning av förtidsröster i röstningslokalerna. Under valdagen utförde PostNord leverans av förtidsröster punktligt och enligt avtal till vallokalerna.

Vaktmästarna ansågs vara väl införstådda i sin uppgift och gjorde överlag ett mycket bra arbete med att ta hand om valmaterial vid mottagning samt vid återleverans. På en skala med fyra alternativ (Mycket dåligt, Dåligt, Bra och Mycket bra) har 97,9 % av vaktmästarna svarat att de upplevt rutinerna för transport och leverans av valmaterial som bra eller mycket bra (36,2 % svarade mycket bra och 61,7% svarade bra). 2,1 % har upplevt rutinerna för transport och leverans av valmaterial som dåligt.

Med anledning av att antalet förtidsröster som anländer under valdagen till vallokaler har vuxit så har önskan uttryckts om att förtidsrösterna borde levereras tidigare under valdagen för att mer tid ska kunna ges för hantering. Samtliga valdistrikt transporterade på egen hand valsedlar till Rådhuset efter räkning. Sista valdistrikt anlände kl. 03.45.

Kravformuleringar kring hantering av förtidsröster samt möten med PostNord har inletts inför EP-valet 2019 samt ett eventuellt extraval.

5. Rekrytering/bemanning

Identifierad risk i Riskanalys 2018: *Sjukdom och andra anledningar leder till stort avbopp och därmed brist på röstmottagare under förtidsröstning och valdag. Lågt intresse kring tjänstgöring som ordförande. Vaktmästare uteblir på valdagen eller vid avslut.*

I första hand tillfrågades röstmottagare som tjänstgjort vid föregående val. Därefter tillfrågades personer som inkommit med en intresseanmälan. Valnämndens antagna riktlinjer avseende tillsättande av röstmottagare tillämpades liksom valnämndens beslut om att personer som kandiderar på lista eller som har en tydlig politisk anknytning inte skulle förordnas till röstmottagare. Arvodet till röstmottagarna höjdes inför valet för att öka möjligheterna att rekrytera kompetent personal.

Totalt har 146 st. röstmottagare rekryterats till förtidsröstning varav sex personer, indelade i tre team, har utbildats och påbörjat ambulerande röstmottagning. Röstmottagare påbörjade röstmottagning i röstningslokalerna 22 augusti. 1144 st röstmottagare har rekryterats inför valdagen den 9 september. Ca 95

st. vaktmästare rekryterades inför valdagen och såg till att samtliga vallokaler var öppna inför valstart. 10 st. mottagare har rekryterats till valnatten, och 50 st. rösträknare har rekryterats till onsdagsräkningen. En reservbas på ca 100 personer har sammanställts i det administrativa systemet och har varit en av nyckelfaktorerna för att samtliga vallokaler och röstningslokaler har varit fullt bemannade under hela perioden trots stort antal avhoppare under förtidsröstningen och i nära anslutning till valdagen.

På en skala med fyra alternativ (Mycket dåligt, Dåligt, Bra och Mycket bra) har 87,2 % av vaktmästarna svarat att de upplevt information från valkansliet som bra eller mycket bra (31,9 % svarade mycket bra och 55,3% svarade bra) 12,7 % har upplevt informationen från valkansliet som dåligt eller mycket dåligt (10,6% svarade dåligt och 2,1 % mycket dåligt).

Ett noggrant arbete har lagts ner på att skapa en jämn fördelning av kvinnor och män till ordförandeuppdrag på valdagen. Åldersspridning har kartlagts och en förnygringsprocess ansågs vara nödvändig till den s.k. onsdagsräkningen. Med hjälp av könsuppdelad statistik kan vi konstatera att för totalt rekryterade ordföranden är könsfördelningen 49% kvinnor och 51% män.

En ansträngning har även gjorts för att placera röstmottagare i geografisk närhet till sin hemadress vilket röstmottagare har visat hög uppskattning för.

En uppmaning till att inkomma med en intresseanmälan om deltagande som röstmottagare publicerades internt på Komin med ett mycket stort och positivt gensvar vilket har underlättat rekryteringsprocessen. En lång reservlista kunde upprättas vilket kom att vara till mycket stor hjälp för valkansliet vid det stora antal avhoppare som anmälde in nära inpå valdagen. Avhoppet kort inpå valdagen bidrog dock till att även en del relativt oerfarna röstmottagare rekryterades som ordförande vilket vid några tillfällen försvårade överlämningsprocessen på valkvällen.

Det har varit förhållandevis komplicerat att rekrytera vaktmästare till valdagen. Valkansliet vill se över hur kontakt kan ske på en högre central nivå för att ett större ansvar för urvalet av vaktmästare hamnar på respektive skola. Det är av stor vikt att skolledningen involveras mer kring vaktmästeriet då tjänstgörande vaktmästare bör ha lokal kännedom.

På en skala mellan 1 (Mycket dåligt) och 5 (Mycket bra) har tillfrågade ordföranden och vice ordföranden upplevt samarbetet med vaktmästare på respektive vallokal som 4,16.

6. Utbildningar

Identifierad risk i Riskanalys 2018: Bristfällig kunskap hos- och förberedelse av röstmottagare inför val. Röstmottagares svårighet med att följa regler och föreskrifter kring hantering av väljare, röstmottagande och rösträkning. Risk att röstberättigad blir nekad att rösta pga. att fel har gjorts av röstmottagare i röstlängden (fel namn har markerats).

Sammanlagt har 19 utbildningstillfällen planerats inför valet. Samtliga utbildningstillfällen genomfördes enligt planering. Utbildningarna har varit anpassade efter vilken målgrupp de har riktat sig till; röstmottagare under förtidsröstning, teamledare/ambulerande röstmottagare under förtidsröstning, röstmottagare för valdagen, vaktmästare för valdagen, mottagare under valnatten samt rösträknare under den s.k. onsdagsräkningen. Totalt har ca 1471 personer genomgått förberedande utbildningar.

Administration av utbildningarna underlättades kraftigt med hjälp av det administrativa systemet Kaskelot. Röstmottagare kunde med lätthet anmäla sig och vid behov byta utbildningstillfälle på egen hand. Utbildningslokaler (Stadshuset och Rådhuset) var logistiskt lämpliga och praktikaliteter som bokningar, inlägg, fika mm fungerade mycket väl. I samband med de obligatoriska utbildning inför valdagen har, av valkansliet framtagna, lokala instruktioner samt handledning från valmyndigheten delats ut. Vid de obligatoriska utbildningarna för röstmottagare som tjänstgör under förtidsröstningen har ackrediteringar delats ut och personal från PostNord har deltagit för att instruera kring postrutiner för rösthanteringen. Samtliga obligatoriska utbildningar har innehållit ett trygghet- och säkerhetsmoment som presenterats av personal från Malmö stads enhet för trygghet och säkerhet (ETOS), och redan i ett inledande

planeringsmöte lyftes ett jämställdhetsperspektiv in i upplägget.

För att minska sårbarheten fördelades utbildningstillfällena på två utbildare med juridisk hög kompetens och tidigare utbildningserfarenhet. En av utbildarna har anhållit om entledigande under EP-val 2019 vilket innebär att en ny föreläsare ska knytas till valkansliet.

På en skala mellan 1 (Mycket dåligt) och 5 (Mycket bra) har tillfrågade ordföranden och vice ordföranden upplevt den obligatoriska utbildningen som 3,24. På samma skala har tillfrågade ordföranden och vice ordföranden upplevt de lokala instruktionerna som delades ut under utbildningarna som 3,97.

På en skala med fyra alternativ (Mycket dåligt, Dåligt, Bra och Mycket bra) har 89,4 % av vaktmästarna svarat att de upplevt utbildningstillfället som bra eller mycket bra (19,2 % svarade mycket bra, och 70,2 % bra). 10,6 % har upplevt utbildningstillfället som dåligt eller mycket dåligt (8,5 % svarade dåligt och 2,1 % mycket dåligt).

Datum har fastställts och lokaler bokats för utbildningstillfällen i samband med EP-valet 2019.

7. Mottagande av synpunkter och klagomål

Identifierad risk i Riskanalys 2018: *Bristande hantering av synpunkter och klagomål. Risk att mottagning/insamling av synpunkter från allmänhet inte hanteras på ett systematiskt sätt av röstmottagaren pga. bristande rutiner eller okunskap. Valkansliet brister i sammanställning, förståelse och hantering av inkomna synpunkter.*

Valkansliet har sammanställt en skriftlig rutin för hantering av inkomna synpunkter från incidentrapporter, mail, telefonsamtal, dagrapporter, protokoll och utvärderingar. Ett gemensamt digitalt dokument har skapats för att samla samtliga inkomna synpunkter.

Valkansliet har i samarbete med ETOS sammanställt en incidentrapport för röstmottagare att anmäla in incidenter av olika karaktär samt en rutin att allvarliga incidenter omedelbart rings in till valkansliet. Information kring rutiner och hantering av den framtagna incidentrapporten har delgivits samtliga röstmottagare vid obligatoriska utbildningar.

Ordförande och viceordförande (384 st.) gavs möjlighet att lämna synpunkter och kommentarer via en digital utvärdering. Svarsfrekvensen var 78 %. Denna möjlighet gavs även tjänstgörande vaktmästare (95 st.) med en svarsfrekvens på 49 %.

En digital utvärderingsenkät har skickats ut till valnämnden kring deras observationer under förtidsröstningen och i vallokalerna på valdagen.

8. Arbetsmiljö

Identifierad risk i Riskanalys 2018: *Frånvaro av personal på valkansliet under planeringsfas samt under genomförande av valet. Risk för att viktiga moment inte hanteras korrekt pga. sjukdom eller överansträngningar och utbrändhet bland personal, eller bristande koordinering av arbetsuppgifter. Risk för bristfälliga arbetsplatsträffar och att arbetsmiljön försämrats. Risk att ambulerande röstmottagare utsätts för bot och våld.*

Ett arbetsschema har sammanställts för att garantera valkansliets personal dygnsvila och veckovila under valets mest intensiva perioder utan att påverka valkansliets telefontider och övriga uppgifter. Samtlig personal var vid hälsa och tjänstgjorde enligt schema under förtidsröstningen samt valdagen då även ytterligare en resursperson anlätades till valkansliet. En separat utvärdering (anonym digital enkät) har genomförts på valkansliets personals upplevelse av arbetsmiljö och trivsel. Svaren (100% svarsfrekvens med åtta anställda) antyder om att trivseln är god på valkansliet och att personal upplever att det ges möjlighet till återhämtning efter en mycket intensiv arbetsperiod. Dock anses arbetsbelastningen vara väldigt hög under valperioden, och att det har funnits brister i den fysiska arbetsmiljön med främst brist på

kontorsutrymme vid de mest intensiva perioderna.

Valkansliet har flyttat från lagerlokalen på Kosterögatan till kontor på Uven. Detta har upplevts som ett stort lyft med alla faciliteter som detta har inneburit och inte minst fysisk närhet som underlättat valkansliets samarbete med viktiga motparter, avdelningar och förvaltningar. Dock har det gemensamma kontorsutrymmet upplevts som för litet under den period som förtidsröstningen har varit operativ inför valdagen. Förtidsröstningen kräver då ett stort utrymme för allt material som skall ut till röstplatserna. Möjlighet till telefonsamtal var begränsad då detta upplevdes som störande för andra på kontoret. Detta hanterades genom att IT-avdelningen kunde avsätta ett konsultrum till valkansliets personal som främst arbetade med förtidsröstning.

Valkansliets personal har deltagit i gemensamma APT på enhetsnivå samt genomfört egna APT för att lyfta arbetsmiljöfrågor som påverkar trivsel och motivation. Valkansliet har också regelbundet genomfört egna veckovisa verksamhetsmöten på sektionsnivå för att bl.a. bredda kunskapen inom kansliet, effektivisera arbetssätt, fånga upp svagheter/brister, koordinera arbetsmomenten samt minska stuprörsarbete med den sårbarhet som detta innebär.

Ingen ambulerande röstmottagare rapporterade in någon hotfull eller våldsamt händelse. Samtliga upplevde stor tacksamhet från väljarna och teamen som bestod av en man och en kvinna i stor varierad ålder kände sig alltid trygga och önskade att få arbeta med ambulerande även vid kommande val.

Två röstmottagare har rapporterat in ett kränkande bemötande från väljare under förtidsröstning. Samordnare för förtidsröstningen och valchef har haft personliga samtal med respektive. De har erbjudits ny placering men avböjt då de känt stöd från valkansliet och sin arbetsgrupp. Vakter har stationerats på respektive röstningslokal, men i dialog med röstmottagarna har ingen polisanmälan gjorts.

9. Information

I samarbete med stadskontorets kommunikationsavdelning har hemsidan kontinuerligt uppdaterats med relevant information riktad till allmänheten kring förtidsröstning och röstning på valdagen.

För att informera allmänheten om förtidsröstning har annonsering gått ut via följande kanaler:

- Utomhusaffischering över hela staden på 120 av JCDecauxs stora informationstavlor.
- Informationsfolder på 6 språk upptryckt i 14 000 ex för spridning genom bibliotek, köpcentra, universitet, centralstation, demokratiambassadörer fr.o.m. juli månad.
- Två halvsidor i Sydsvenskan i augusti med information om platser för förtidsröstning.
- Annonsering i Vårt Malmö augusti samt artikel i densamma.
- Digital och tryckt annonsering i samtliga köpcentrum där förtidsröstning erbjudits fr.o.m. 180820.
- Digital annonsering på pågatågen med fokus på City tunnel stationernas närmsta röstplatser; Emporia, Triangeln och Centralstationen mellan 180810- 180909.
- Digital annonsering på Malmö-Lund bussar samt på busslinje 5 i Malmö med fokus på röstlokaler längsmed linjen mellan 180810- 180909.

I samarbete med kommunikationsavdelningen har relevant information snabbt uppdaterats på hemsidan efter uppkomna behov. Hemsidan är dock ett utvecklingsområde inför kommande val då tydligare bilder och vägbeskrivningar till röstningslokalerna har efterfrågats, men även relevanta nämndbeslut som frågor från allmänheten har avsett.

Informationstjänsten m-brain har varit till stor hjälp under RKL-valet som omvärldsbevakning, men bör

levereras till samtliga på valkansliet vid kommande val. Stadskontorets kommunikatörer har även försett valkansliet med viktig information kring information som cirkulerar på sociala medier och som vid flera tillfällen krävt förtydligande svar från valkansliet.

I övrigt har intresset från media varit påtagligt vad gäller valkansliets planeringsarbete, säkerhetsfrågor, hantering av det nya ambulerande röstmottagningsförfarandet, förekomst av möjligt valfusk, incidenter under förtidsröstning mm. Valarbetet har löpande uppmärksammats i Sydsvenskan, Skånska Dagbladet på ett informativt och positivt sätt. Dagens Nyheter uppmärksammade valkansliets arbete med att förebygga och hantera problematiken med kränkande bemötande av röstmottagare i Malmö.

Valkansliet har även informerat om RKL-val 2018 genom distribution av informationsmaterial på flera språk samt deltagande vid utbildning och föredrag riktade till föreningslivet.

Valkansliet har samarbetat med Funktionsnedsättningsförvaltningen i framställandet av en valguide riktad till personer med funktionsnedsättning. Den tillgänglighetsinformation som tagits fram av Funktionsnedsättningsförvaltningen i samarbete med valkansliet fanns tillgänglig via en direktlänk på valkansliets hemsida, och bidrog enligt Funktionsstödsförvaltningen till en ökad tillgänglighet och ökat valdeltagande för personer med funktionsnedsättning.

10. Säkerhet

Identifierad risk i Riskanalys 2018: Sabotage, brand, personskador och upplevd otrygghet i röstningslokaler/vallokaler. Individer uppför sig hotfullt, aggressivt eller förstör valmaterial.

Valnämndens lagerlokal har utrustats med inbrottslarm och brandlarm med tillhörande brandsläckare och uppdatering av utrymningsplan.

Löpande möten har genomförts med ETOS. Ett gemensamt möte har också genomförts med Polismyndigheten och ETOS inför valet. Ett nytt system och rutiner för inrapportering av incidenter samt platsspecifika beskrivningar av säkerhetsrutiner har tagits fram tillsammans med ETOS inför förtidsröstningen och valdagen. Detta incidentrapporteringssystem har varit till hjälp för valkansliet att skapa en större helhetsbild kring valsituationen och därmed också kunna ta sitt arbetsgivaransvar gentemot röstmottagarna.

Personal från ETOS har presenterat ett säkerhet- och trygghetsmoment vid samtliga obligatoriska utbildningar. Under förtidsröstning har ambulerande väktare varit tillgängliga vid behov och två särskilda tjänstemän från ETOS har varit i beredskap under hela valperioden.

Valkansliet har sammanställt en riskanalys och en rad tänkbara scenarier som har fungerat underlag till en kriskommunikationsplan som tagits fram tillsammans med ETOS och kommunikationsavdelningen.

Valchef har medietränats för att fungera talesperson, och en kriskommunikationsplan är framställd i samarbete med kommunikationsavdelningen och ETOS utifrån en riskanalys utförd av valkansliet.

Kontakt har etablerats mellan teamledare och vakter på respektive röstningsställe. Extra vakter har ambulerat under förtidsröstning samt stationerats ut vid upplevt behov.

Förtidsröstningen och valdagen genomfördes utan några allvarliga incidenter, och inte vid något tillfälle har röstmottagare upplevt behov av att tillkalla polis.

Sammanlagt har 31 st. incidentrapporter inkommit under förtidsröstning och tio incidentrapporter under valdagen. Incidentrapporterna finns på valkansliet och har digitalt sammanställts i ett gemensamt dokument.

Nettokostnadsutveckling

Nämndens nettokostnadsutveckling

Tkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Förändring i %
Intäkter	6 107		#DIVISION/0!
Kostnader	-16 384	-1 048	1 463,4
Nettokostnad	-10 277	-1 048	880,6

Valnämnden har år 2018 i jämförelse med 2017 kostnader för val till riksdag, kommun och landsting. Uppföljning av kostnader görs på tre områden, driftbudget, budget för förtidsröstning samt budget för allmänna val. Jämfört med 2017 där man endast hade driftsbudget.

Uppföljning av ekonomin

Utfall

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	6 097	5 005	1 092
Övriga intäkter	10		10
Totala intäkter	6 107	5 005	1 102
Lönekostnader	-7 083	-8 600	1 517
PO-Pålägg	-2 031	-3 400	1 369
Övriga personalkostnader	-43		-43
Totala personalkostnader	-9 157	-12 000	2 843
Lokal- och markhyror	-1 184	-1 055	-129
Övriga kostnader	-6 041	-3 617	-2 424
Avskrivningar			
Totala övriga kostnader	-7 225	-4 672	-2 553
Nettokostnad exkl. finansnetto	-10 275	-11 667	1 392
Kommunbidrag	11 667	11 667	0
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	-2		-2
Resultat	1 390	0	1 390
Nettokostnad	-10 277	-11 667	1 390

Kommentar till utfall

Valnämnden har för året 2018 en positiv avvikelse mellan nettokostnad och budget med 1 390 tkr, vilket är en något mer positiv avvikelse än den prognostiserade som var 986 tkr efter stängning av oktober månad.

Avvikelsen för personalkostnader visar 2 843 tkr lägre kostnad än budgeterad, men detta beror på att 2 800 tkr i personalkostnad hamnat i övrig kostnad på grund av fakturerade personalkostnader från förvaltning 102 stadskontoret. Motsvarande avvikelse finns inkluderad i övriga kostnader som visar högre kostnad med 2 424 tkr. Lokalkostnader blev dyrare med 129 tkr, vilket prognostiserats redan tidigare.

Den positiva avvikelsen på 1 390 tkr kan till störst del förklaras med att det statliga bidraget till förtidsröstningen blev 1 092 tkr högre jämfört med budget. En ökning som har direkt relation till Malmös befolkningsökning.

Personalkostnaderna som är den största kostnadsposten avviker väldigt lite från budget. Total personalkostnad 9 157 tkr enligt resultaträkningen samt 2 800 tkr i övriga kostnader, avseende personalkostnader från förvaltning 102 blir ihop 11 957 tkr jämfört med budgeterat 12 000 tkr.